

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, púp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 21. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa taktie. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	--

O drahote.

Jednou z najhlavnejších povinností každého štátu je, aby tie farchy, ktoré uvaluje na plecia svojich občanov, nakoľko možno oblahčoval, aby ich robil znesiteľnými. Preto aj tí, ktorí na blahobyte obyvateľstva v tomto smere pracujú, konajú svojmu štátu neoceniteľné služby.

V dnešných časoch vo veľkom svetovom závození len ten štát obstojí a bude si môcť zabezpečiť svoju budúcnosť, ktorého obyvateľstvo je vstave znášať tie farchy, ktoré naň všeobecný život uvaluje. Ponevác ale tieto farchy vždy vzrastajú, a aj ďalej vzastať budú, nevyhnutnou povinnosťou je starať sa o oblahčenie ich znášania.

Kamkoľvek pozremo, všade vidíme vzrastanie tiarch. Množia sa úrady, vrchnosti, množia sa školy a rozličné odborné vzdelávacie ustanovizne, zdravotnícke, sociálne ústavy, čo všetko stojí veľké peniaze, ale dnes bez týchto ustanovizní by sa už štátny a spoločenský život nedal ani myslieť.

Podobne stojíme aj s obranou štátu. Naši susedia sa ustavične dokonalejšie vyzbrojujú, množia regimenty svojej armády, zbraň zdokonaľujú, stavajú anglické Dreadnoughty, morské strašiaky za obrovské milióny, aby mohli zdarne bojovať na mori a vydávajú statisíce na rozličné lietadlá, aby mohli bojovať ešte aj v povetrí. A k týmto štátnym farchám pripájajú sa aj farchy draženia živobytia, ktoré sa nás ešte citlivejšie týkajú ako tamtie, lebo žaľúdok je veľmi zaťatý pán, musí dostať svoje a nemožno sa s ním jednať.

Keď teda vo vzdelanostnom napredovaní, v rozširovaní vedy, umenia zastať nesmieme, keď v nožení sociálnych ustanovizní pokračovať musíme a keď bezpečnosť štátu zodpovedným posilňovaním zbranej moci chceme upevňovať, slovom keď naše štátne a private farchy znížiť nemožno, cele prirodzene nastáva povinnosť toho, aby sa za jedno otvorily nové pramene dôchodkov, za druhé ale aby jestvujúce dôchodkové pramene donášaly viac než donášajú.

Naša krajina v troch štvrtinách žije z poľného hospodárstva a tak toto je jej najhlavnejším dôchodkovým prameňom. Keď teda posledné časy nastala drahota potravných článkov, toho príčiny ležaly v chybných smeroch nášho poľného hospodárstva. Pasienky vychodily na vniroč, lebo sa o ne nikto nestaral a tak prirodzeným následkom toho bolo klesnutie chovu dobytky a veľké zdrazenie mäsa.

Podobne chybný smer bol, že sa hlavná váha kladla na pestovanie pšenice a takzvaných chlebových plodín. Následkom toho pestovanie strovy, strukovin, zelenín a týmto podobných potravných článkov nielen že primerane, ku vzrastu obyvateľstva sa nedvíhalo, lež klesalo a tiež vo veľkej miere prispievalo k drahote. No a o klesaní, ba takrečeno zanikaní ovocinárstva, včelárstva, o pestovaní priemyselných rastlín, ako sú konope a ľan, lepšie bude ani nehovoriť, lebo na tieto pobočné, ale ináč veľmi výnosné odvetvia poľného hospodárstva ako by sa posledné roky celkom bolo zabudlo.

Je ale nádej, že sa štagnácia v poľnom hospodárení k lepšiemu obráti. Zjavy, ktoré badať v poľnohospodárskej politike, svedčia, že sa v

hospodárení otvára nová doba. Gazdovia pri obrábaní a zúrodňovaní svojich rolí požívajú výdobytky technickej vedy v strojoch a v hnojivách. Na chov dobytka obracia sa väčšia pozornosť, pasienky sa zase začínajú zelenáť a na nich vidno statok dobrej fajty. Priemyselných rastlín viac vidno na poli ako predtým a podobne je to aj so strukovinami. Ovocinárstvo a včelárstvo je síce ešte ďaleko od toho stavu, v akom by zodpovedný dôchodok donášalo, ale aj v týchto možno už zbadať nastavšie rozprúdenie.

Toto sú potešiteľné zjavy z dvojakého ohľadu. Keď totižto rozkvitne poľné hospodárstvo vo všetkých svojich odvetviach, to bude mať za následok nielen že zdrazenie potravných článkov zastane, lež oblahčenie živobytia zároveň urobí znesiteľnejším aj znášanie štátnych tiarch. Preto aj prvou úlohou vlády malo by byť, aby všetky sily namerané ku pozdvihnutiu výroby poľného hospodárstva napomáhala a pomocnou rukou k tomu prispievala.

Miesto toho ale čo vidíme? Naša vláda uvažuje nesnesiteľné farchy na plecía občanov, nestará sa však o nové pramene ich dôchodkov, z ktorých by ich zaokrývať mohli. Zdražela sol, zdražiel doháň, petrolej a okrem toho dražšie sú všetky potravné články. Mäsa, kus dobrého chleba teraz, či v meste alebo po dedinách chudobný človek nemôže si kúpiť ani veľké sviatky. Túto všeobecnú drahotu ale zapríčiňuje židovstvo pod zástitom našej liberálnej vlády. Je to politika zdierania a vyžierania ľudu, akú prevádzajú mungovia a kým títo ostanú na vláde, nemožno očakávať, že zanikne alebo zmenší sa terajšia hrozná drahota.

Ku zmenšeniu počtu sviatkov.

Kto prečítal nariadenie svätého otca, rímskeho pápeža o zmenšení počtu sviatkov, musel úprimne vyznať, že u nás veru nikto posiaľ neponosoval sa na veľký počet sviatkov. Len od tých čias, čo toto nariadenie uverejnené bolo v novinách, začínajú ľudia hovoriť, že máme — mnoho sviatkov. My sme aj presvedčení o tom, že svätý otec nie na žiadosť osvietených pánov biskupov Uhorska vydal toto jeho nariadenie.

Svätá stolica na každý pád po prisnom uvážení a z dôležitých príčin odhodlala sa ku tejto, náboženského života hlboko týkajúcej sa novote, a opravde veriace diety cirkvi len s uctou a povdačnosťou majú prijať tento najnovší dôkaz otcovskej pečlivosti svätého Otca.

Ostatne i sám svätý Otec zdá sa predpokladať, že toto nariadenie nebude možno všade bez ťažkosti do života uviesť, preto aj vyzýva biskupov, aby — jestli proti tomuto nariadeniu miestami zdvíhajú sa prekážky — cieľom zadrženia predošlej discipliy o splnomocnenie obrátili sa ku svätej stolici apoštolskej. Prirodzená vec je, že cirkev ako vo vonkajšej discipline, ktorá je objavom sjednotenej viery vnútornej, vrúčne žiada si sjednotenie po celom svete, podobne na tomto poli, skrze udeľovanie rozličných dispencí, privilegií a plnomocnení, vie ohľad brať na všeliaké životné potrebnosti jednotlivých krajín a národov.

Neni teda pochybnosti o tom, že aknáhle osvietení páni biskupi Uhorska ku svätej stolici apoštolskej obratia sa s tou prosbou, aby u nás všetky sviatočné dni ako posiaľ byly svätené, prosbe ich na každý pád bude vyhoveno.

Osvietení páni biskupi Uhorska akoiste aj zakročia v Ríme, aby našemu veriacemu ľudu neporušené byly nechané jeho sviatky, bo dobre vedia, že si u nás nikto nežiada, aby počet sviatkov zmenšený bol. Tým takrečeným dobrým katolíkom, ktorí sú len pokrstení, ostatne ale žijú jako pohani, je pravda všetko jedno, či je počet sviatkov zmenšený alebo nie; nábožnému ľudu slovenskému je ale viera jeho najväčším pokladom a sviatky sú jedinkou radosťou jeho utrúpeného života. Veď v dni sviatočné, kedy dlhou cestou, v krutej zime a pri najhoršom počasi z ďalekých vrchov putuje do svojho kostolika, vylieva on žalosti svojho srdca pred všemohúcim. Odobrať ľudu túto príležitosť, znamená tolko, ako pozbaviť ho najväčšieho šťastia.

Nariadenie o zmenšení počtu sviatočných dní, svätý otec rímsky pápež vydal ohľadom na krušný hmotný stav veriacich v rozličných krajinách. Nuž kto zná nábožný ľud slovenský, ten vie aj to, že zvlášte slovenskí katolíci ochotne zrieknu sa akejkolvek hmotnej výhody, len nech

dni sviatočné svätif môžu tým spôsobom, ako ich svätili ich otcovia a praotcovia.

Farár z Horniakov.

58. valné shromaždenie katolíkov Nemecka.

V nedeľu 6. augusta zahájené bolo 58. valné shromaždenie nemeckých katolíkov v meste Mainzi. Vo valnom shromaždení tomto súčasťnily sa mnohé tisíce nielen nemeckých katolíkov, lež vo veľkom počte dostavili sa katolíci všetkých národov a krajov sveta. Z Uhorska na príklad zastupovali tam katolíkov dr. Alexander *Ernszt*, hlavný správca Katolíckej Ludovej Jednoty, Georg *Szmrecsányi*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, Zoltán *Hindy* podpredseda katolíckeho združenia krajinského, Štefan *Zsembery*, predseda ústredného katolíckeho kruhu, Karol *Huszár*, krajinský vyslanec, tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty, Ján *Húber*, Ján *Bartos*, Štefan *Siposs*, tajomníci Katolíckej Ludovej Jednoty a viacerí iní.

Valné shromaždenie zahájené bolo v obrovskej dvorane prekrásneho mestského domu. Zriedka má totiž daktoré mesto na celom svete taký krásny mestský dom ako má Mainz. V ozdobených miestnosťach tohoto mestského domu vydržované boly i verejné a zatvorené zasadnutia valného shromaždenia. V týchto shromaždeniach a zasadnutiach držali prednášky najvitečnejší rečníci Nemecka ako sú: Gróf *Galen*, *Faulhaber*, biskup speerský, knieža *Löwenstein*, *Kirchstein* biskup mainzsky, barón *Hertling* a iní. V mene katolíkov Uhorska, ako sme to minule spomenuli, rečnil krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Georg *Szmrecsányi*.

Zahájenie valného shromaždenia po slyšanej sv. omši a sodpovedných pobožnosťach v svetochýrnom mainzskom dóme, biskupskom chráme, prevedené bolo tak slávnostným spôsobom, že si to len ten vie predstaviť, kto sa pri tom osobne súčasťnil. Návrh o rímskej otázke, aby totiž rímskemu pápežovi navrátené bolo kráľovstvo a všetky majetky, o ktoré olúpili ho Talíani, prijatý bol s veľkým oduševnením a jednohlasne. O potrebnosti a rozširovaní katolíckej tlače rečnil biskup leitmerický. Zo zahájeného shromaždenia telegrafické holdovanie poslané

bolo svälému otcovi rímskemu pápežovi a nemeckému cisárovi. Nemecký cisár Vilhelm II. na holdujúci telegramm poslal nasledujúcu odpoveď:

«S radosťou prijal som srdečné pozdravenie shromaždenia nemeckých katolíkov a za výraz holdovania a vernosti vyslovujem moje poďakovanie. Vilhelm.»

Podivu hodný bol zvlášte slávnostný pochod katolíckych spolkov. Na tomto pochode súčasťnilo sa 50.000 členov katolíckych spolkov rozličného druhu. Zastúpené boly pri tom katolícké spolky celého Nemecka. Puhý pohľad na tento slávnostný pochod oduševniť musel každého katolíka.

Cielom oduševnenia nášeho obecnstva katolíckeho, vo zpráve o 58. valnom shromaždení katolíkov Nemecka obšírnejšie pokračovať budeme v nasledujúcom čísle.

To i to.

Gróf Štefan Tisza ľahko môže povzbudzovať, napomínať a oduševňovať občanov Uhorska aby vraj s ochotnosťou a radosťou prinášali tie ohromné obete na oltár militarizmu, ktoré od nich žiada vláda vojenská. Tiszovi je to ľahko, veď oplýva bohatstvom, je desattisícjutrášom a millionárom. On má z čoho porcie platif; čo ale tie milliony chudoby, ktoré ťažkou prácou zarábajú biedny svoj chieľ? Títo chudiaci zkaďe vezmú tú povýšenú daň?

Tisza hovorí, že Uhorsko musí krok držať s inými mocnosťami aj v ohľade vojska. Že i my musíme byť takí silní a mocní, ako sú tí, lebo ináč nenajdeme spojencov a nebudeme vstave obrániť si vlast včas vojny. To sú slabé dôvody, Veď keď my nedáme príčiny k vojne, nenapadne nás žiadna mocnosť, keď ale nie sme dostatoční priniešť tolké obete, kolké vláda od Uhorska žiada, tak niet potreby na nový branný zákon. My chceme byť pevní v hospodárstve a v priemysle nie ale na bojišti. Ubiedený, vyčicaný a skrze nesvedomitých úradníkov verejnej správy rozhorčený ľud nebude hrdinou na bojišti, čo by mal jak veľa kanónov a morských strašiakov, lebo nemá sa za čo oduševňovať. Zdemoralizovanému ľudu je všetko jedno, či zvíťazí alebo ho vyperú. A práve

preto žiadame od vlády, aby najprv hmotne na nohy postavila ľud Uhorska; nech mu dá čo mu patri, aby mohol doma poriadne vyžiť a aby nahliadol, že ho sväté povinnosti viažu ku jeho vlasti, ktorá mu poskytuje toľkého dobrodenia.

*

Khuen-Héderváry na tri turnuse rozdelil mungov na vládnej strane a rozkázal im, že kým dva turnuse doma sa budú potiť a zabávať, zatiaľ tretí turnus musí hlasovať v krajinskom dome.

— To žiada od vás vlasť, mungovia moji — riekol Héderváry. — Za mandát, ktorý ste odo mňa dostali, musíte byť obetaví. Musíte bdeť, aby nás opozícia neprekabátila. Hlasovať každý deň a odhlasovať vojenský zákon, je vašou povinnosťou. To nič nerobí, že sa potíte, postarám sa o to, aby ste sa nepotrhali v práci a často sa ovlažili.

A na skutku. Má starosť Héderváry o svojich mungov, aby ich pohromade udržal. Každý deň vymýšľa novú a novú zábavu. Jie, pije s nimi. Nielen na suchu, lež aj na Dunaji. On najdlhšej vydrží pri pohári a pri cigánskej hudbe a prvý je v krajinskom dome. Dáva príklad ako sa treba zabávať a konať svoju povinnosť. A mungovia za stredosť Héderváryho hlasujú a čušia.

Čo majú iné robiť tí na voľbách kúpení otroci? Aké to šťastie pre Uhorsko, že má tak poslušnú väčšinu. Tá veru odhlasuje všetky farch a dane.

*

Pokolenie grófov Batthyány ide voľako dolu vodou. Ervin Batthyány z Bögöte v železnej stolici, pred niekoľko rokami pripojil sa ku anarchistom a teraz s červenákmi obližuje sa zas chýrny gróf Teodor Batthyány. Za dlhé časy a veľmi často čul on výkriky zo strany socialdemokratov: «Dolu s grófmi! Na šibenicu všetkých tisícjutrašov!»

A hľa, gróf Teodor Batthyány vzdor toho, že červení nenávidia grófov, bez volania išiel medzi Jakobov. On bol na tom, aby sa utvorila aliancia medzi Jakobmi a Justhovci. Ku socialdemokratickej luze, po uliciach hlavného mesta hulákajúcej on rečnil z okna klubu Justhovcov a povzbudzoval ich k tomu, aby vytrvali v boji

a on osvietený pán gróf Batthyány predsedal v shromaždení, ktoré Jakobovia a Justhovci s veľkým hlukom zariadili v Budapešti v nedeľu 20. júla. Či to nenie pekný výjav, keď jedon hrdý velmož objíma, líže a priateli sa so židmi a socialdemokratmi? Či to nenie hrdinský skutok, keď on zbraň chytá do ruky udajne za práva ľudu?

Áno, je to pekný skutok od neho, len to by sme radi vedeli, či by gróf Batthyány aj ako minister bol priateľom a súdruhom Jakobov? Lebo ako sa pamätáme, i on bol jedon z tých, ktorí začali rozpor medzi koalíciou, aby sa rozpadla a potom aby nasledovala vláda Justovcov na čele s Ladislavom Lukácsom, včulajším financministrom.

Kedy odpúšťajú daň?

Elementárne nehody a pozemková daň.

Nádeje plno a s radosťou diva sa gazda na svoje pole, teší sa vopred že mu Boh dá hojnej úrody. Mnohorazy ale stáva sa, že nad hlavou gazdu a nad jeho polom shrknú sa čierne oblaky a ľadovec (hrad) a víchor neraz i oheň v jednom okamžení zničia všetky nádeje. Z celej očakávanej úrody ostane mu málo alebo snád nič. Čo mu snád poostane, to potrebuje k vyplateniu robotníkov alebo čelade, no a príde mu ešte aj hodne porcie platí. V takom čase porciu platí hrozne tvrdo padne každému gazdovi, jestli sa neteší tou nádejou, že včas hroznej elementárnej nehody, štát aspoň tým prispeje mu ku pomoci, že od neho nebude porcie žiadať, jestli nezamešká uchádzať sa o odpísanie alebo odpustenie dane.

Kedy sa má o to uchádzať?

Zák. čl. VII. r, 1875. ustáľuje na základe akej elementárnej nehody môže nešťastím stihnutý gazda uchádzať sa o odpísanie alebo odpustenie jeho pozemkovej dane. Ako elementárne nehody považujú sa vôbec: ľadovec (hrad), povodeň a požiare, na základe ktorých uchádzať sa možno o odpísanie alebo odpustenie pozemkovej dane; zároveň jestli úroda na roli zničená je *mrazmi, povodňou* alebo *stále trvajúcего sucha* úroda celého chotára natoľko vyschne, že

pôda v tom roku novej úrody viac doniesť nemôže, taktiež keď hrozný víchor úrodu po chotáre roztrúsi, tak že ju sossbierať a poznášať nemožno alebo jestli v chotáre vystúpily: hrdza, hniloba zemiakov, polné myši, v takých pádoch možno uchádzať sa o odpísanie pozemkovej dane. Vo viniciach nádeje hospodárov najskorej ničia philloxera, peronospora, plesnivá huba, mrazy alebo múčna rosa. Jestli horu zničí oheň, odpustenie dane žiadať možno na dlhší čas. Jestli v zahradách chmelom vysadených škody narobili mrazy, tiež volno je uchádzať sa o odpustenie dane. Pri iného druhu elementárnych nehodách, z pádu na pád ustávajú základ odpustenia pozemkovej dane.

Jestli elementárna nehoda zničí nám úrodu, vtedy bezodkladne, najneskorej ale behom jedného roku ako sa škoda stala treba to oznámiť a v tom páde na ten rok odpustia pozemkovú daň. Kolko pozemkovej dane odpustia, to neni vždy jednako a závisí od veľkosti škody a jakosti pôdy; môžu odpustiť jednu, dve tretiny, ba aj celú daň, neslobodno ale zabudnúť, že zožatá, zkosená, lež ešte neposvädzaná úroda, alebo úroda nachodiaca sa v kozloch alebo v pajtách, stihnutá elementárnou nehodou, nepovažuje sa za základ odpustenia dane.

Ku komu sa treba uchádzať?

Jestli dakoho stihla taká elementárna nehoda, ktorú možno považovať ako základ odpustenia dane, nech ponáhla sa utrpenú škodu oznámiť v páde povodne behom osem dní, pri stále a dlho trvajúcim suchu alebo škode zapríčinennej chrobačou, behom pätnásť dní rátajúc od začiatku schráňania úrody; pri škode utrpenej vo vinici oznámiť ju treba do 1. augusta tohože roku; bezprostredne pred schráňaním alebo počas schráňania úrody zapríčinenú škodu oznámiť možno i telegrafične a konečne škody zapríčinené požiarom behom 30 dní oznámiť treba patričnému obecnému predstavenstvu, jestli by sme ale zanedbali to oznámiť, môžeme to i pozdej nahradiť. Keby ale finančná direkcia z akejkoľvek príčiny nechcela prijať naše oznámenie, behom pätnásť dní s odôvodnenou prosbou obrátiť sa môžeme rovno na finančného ministra. Keď už majiteľ oznámil utrpenú škodu, rychtár obce s dvomi prisaznými

behom troch dní povinný je ísť na udané miesto a ustáliť veľkosť i jakosť utrpenej škody, o čom napíšu zápisnicu a s inými potrebnými dokumentami vystrojenú, behom troch dní pošlú ju patričnej finančnej direkcii. Na základe tejto zprávy osobitne vyslaný výbor na mieste presvedčí sa o utrpenej škode — za ktorej príležitosti možno ešte i pozdej utrpenú škodu oznámiť — a konečne ustáli veľkosť celej utrpenej škody a v akej miere povolené môže byť odpustenie dane, o ktorom ustálení sostaví hneď i úradnú zprávu.

Na základe tejto zprávy finančná direkcia vyráta daň, ktorá má byť odpustená a uzavretie toto odošle bernému úradu, ktorý zas doručí ho obecnému predstavenstvu ktoré povinné je aspoň behom štrnásť dní odpísať daň v daňovej knihe gazdu, gazda zas z jeho strany musí vystaviť vysvedčenie, že odpísanie dane skutočne je aj prevedené.

Proti takému odpísaniu dane behom pätnásť dní appellovať možno nu výbor verejnej správy, proti uzavretiu výboru verejnej správy ale zas behom pätnásť dní zadať sa môže appellácia k súdu verejnej správy, na toto upomenúť oškodeného gazdu povinne je obecné predstavenstvo za tej príležitosti, keď mu odpustenie dane do daňovej knihy zapíše.

Z tohoto vidia naši oškodení gazdovia, že pri ich veľkých oškodeniach, utrpených elementárnymi nehodami, akej-takej pomoci obsiahnuť môžu od štátu skrze odpísanie, odpustenie pozemkovej dane. O toto uchádzať sa nech nezanebajú zvlášte malí hospodári! Keď má štát dosť peňazí na iné nepotrebné veci, nech odpísaním pozemkových daní ulevuje ťažký osud oškodených gazdov.

Ako volia v Rakúsku krajin- ských poslancov?

Veru nie tak ako u nás. Tak ako u nás nevolia poslancov ani v Austrálii alebo v Persii. Na také volby aké sa u nás prevádzaly, majú patent len naši zkrachovaní zemankovia. V Rakúsku o tak svevolne a nezákonne prevádzaných voľbách neni ani chýru. Tam sú inakší kandidáti a inakší volební predsedovia. Tam tak volia, ako to zákon predpisuje. Zákon neprestúpia

ani ministri, ani voličia ani volební predsedovia. Tam niet nadžupanov a stoličných bašov. Tam nie pisari, židáci a kadejakí zadlžení odkundesí rozhodujú, že kto bude ten alebo onen okres zastupovať v snemovni, lež rozhodnú v tom sami voličia, ktorých žiadna moc nehatí v hlasovaní. Volia dľa svojej vôle, z presvedčenia. V Rakúsku neznajú také divé kortešacie ako u nás. Tam nenapádajú a nepodplácajú. Tam niet furmaniek a volebných oldomášov ako u nás, ani nesháňajú voličov z ďalekých okresov do susedných miest, bo tam voličia hlasujú po obciach. Tam neobliehajú obce žandármi a vojskom. O takýchto «manévroch» ani chýru neni u našich susedov, lebo oni o voľbe majú inakší politický pochop ako naši, skrže zbankrotovaných bašikov zdemoralizovaní voličia.

Jedným slovom, v Rakúsku volia slobodne. Voličov nikíto nehatí v tom, keď konajú svoju povinnosť. Preto sa smejú z našich volieb a preto hovoria, že v Uhorsku deje sa veľa barbarstva.

Ako známo, v Rakúsku zavedené je všeobecné volebné právo, čo tolko znamená, že tam skoro každý dospelý a samostatný mužský má volebné právo. V apríli je popis voličov a zostavenie ich menoslovu. Každý volič obdrží osvedčenie, ktoré mu doručí vrchnosť a v ktorom osvedčení vytlačený je i zákon volebný. Teda tam nie tak popisujú voličov ako u nás, kde kommissia toho zapíše za voliča, o ktorom vie, že bude hlasovať na vládneho kandidáta. V rakúsku teda popis voličov prevádzajú svedomite, lebo tam niet volebných banditov, čo je jedine naša špecialita. V Rakúsku nemusí sa obávať volič, že mu meno pofalšovali, že včas volieb mrtví z hrobov stanú, že prítomní voličia do Ameriky odišli alebo odumreli. Takéto figle neznajú naši susedia. Takéto vlastenecké kúsky iba v Uhorsku sú známe. Rakúsky volič majúc svoje presvedčenie obdrží hlasovací listok, naznačí naň meno kandidáta, na ktorého chce hlasovať, oddá listok predsedovi voľby a ten ho hodí do nádoby (urny) a je po votizácii. V Rakúsku ešte i čas určia, kedy sa musí voľba skončiť. Popoludní o 5. hodine je koniec hlasovaniu, po čom vyhlasia výsledok voľby. Ako sme spomenuli, hlasuje sa po obciach. Výbor,

pred ktorým sa hlasuje, pozostáva z predstaveného obce, z dôverníkov, ktorí totožnosť voličov potvrdia (lež nie tak ako u nás, že da ktorí notári ani svojich rychtárov neznajú, keď tí na ľudáka hlasujú) a je prítomný jeden policajt k udržaniu poriadku. (Teda nie stotiny žandárov a vojakov ako u nás)

Voličov rakúskych nikto nepreháňa, nenavádza, neplaší a netresce pre ich presvedčenie, lebo veď hlasovanie je tajné. Nikto z volebnej komissie nevie, že ten alebo onen volič na koho oddal svoj hlas.

Ako vidno z tohoto krátkeho opisu, v Rakúsku tak volia, že je to k závideniu. Je nám to k neuvereniu, ktorí sme už zcela navyknúti na špinavé a nezákonné voľby. Nám sa zhnusily naše voľby a žiadame si také ideálne pomery, ako sú v Rakúsku. Slobodné voľby bez nátlaku a bez hnusných figlov.

Bude-li to dakedy v Uhorsku? Ja pochybujem. Stane sa to len vtedy, keď ľud nadobudne silného kresťanského presvedčenia a nezkatnej samostatnosti a keď volebných zločincov trestať budú prísnyim žalárom. Ináč ostane všetko pri starom.

Fatranský.

Verejná prosba.

Drahí Bratia v Kristu Pánu!

Zemetrasenie, ktoré zúrilo u nás 8. júla hrozné a cez mnohé roky nevyliciteľné rany zasadilo mestu Kečkemétu, nikomu ale tak neznesiteľné a bolastné, ako rímsko-katolíckej obci kečkemétskej.

Rímsko-katolícka obec kečkemétska medzi päťdesiatistíc veriacimi svojimi, prastarou organizáciou autonomickou prevádzala posiaľ ideálnu missiu kultúrálnu a vzdor slabšieho hmotného postavenia jej veriacich, v posledných rokoch mohutne začala prekvítať, následkom zemetrasenia ale za niekoľko okamihov skoro celkom je zničená.

Prenájomné tri domy naše, ktoré postavili sme cieľom hmotného zabezpečenia našej cirkevnej obce a na ktoré dlžní sme ešte viacej stotisíc korún, neni sú k obývaniu.

Stavania nášeho hlavného gymnázia len s ohromnými obetami priviesť môžeme do dobrého stavu.

Mensšie kaplnky na území mesta sú celkom zrúcané.

Kostol svätej Alžbety sotva sa dá opraviť a na jeho mieste treba celkom nový postaviť.

Farské stavania neni sú k obývaniu.

Čo nás najviac bolí a nad čím skoro zúfať musíme, je to, že hrdosť našej vlasti, pre veľký poklad Dolniakov, potecha a blaženosť polstatisica veriacich: prastarý kostol náš zväčšej čiastky natolko je porúchaný, že neni k opraveniu. Výbor professorov umeleckej akadémie na žiadosť mestskej rady vyslaný, vyslovil tú mienku, že zriedkave krásna väža nášeho kostola, ktorá široko-ďaleko nemá páru, musí byť zrúcaná.

Všetky štyri kostoly katolícke, zátvorené sú nasledkom nariadenia vrchností. K potešeniu veriacich na 160 tisíc holdoch roztrúsených neozýva sa viac mohútny zvon nášeho starého kostola. V cintoríne svätej Trojice, dosť vzdialenom od mesta prinútení sme svätú omšu slúžiť, slovo božie ohlasovať, pod holým nebom spovedať a vysluhovať sviatosť Oltárnu.

Drahí Bratia v Kristu! Haňbíme sa síce zobrať, z lásky ale k večnému Bohu odkladáme na stranu všetku haňbu a z pokorného srdca prosíme Vás úpenlive, prispejte nám ku pomoci. Celú dôveru našu skladáme v lásku kresťanských bratov našich a v nádeji našej posilňuje nás to povedomie, že za blaženejších časov našich, my tiež ochotne pospiechali sme zotierať žalostné slzy ťažko navštvivených bratov našich.]

Nezklátenou nádejou z klatiacej sa zeme, z pomedzi rumov, skalopevnou vierou v mene 50 tisíc veriacich, opakuje úpenlivú prosbu: «Pomáhajte nám drahí Bratia v Kristu!»

Štefan Révész
praepošt-farár.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena:

na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.
Do Pruska: na celý rok 6 korún.
Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kresťana.

POLITICKE CHYRY.

Kto sa topí aj britvy sa lapá.

Ministerpredseda gróf Khuen Héderváry 5. augusta pod číslom 4988. predsedníckym, na všetky krajinské hlavné školy, sociálne, hospodárske a kultúrne ústavy, spoločnosti a sdrúženia upravil vyzvanie, aby behom ešte tohoto roku, dľa možností čím skorej, dali mu na vedomie, aké stanovisko zaujímajú ohľadom reformy volebného práva. Pri tomto vyzvaní ministerpredsedu, zdravého rozumu človekovi i mimo vôle prichádza na um to staré príslovie: Kto sa topí aj britvy sa lapá. Veď toto vyzvanie zrejším dôkazom je toho, že už i gróf Khuen-Héderváry sám nahliada, že sa nachodí na začiatku jeho konca, bo by sa ináč nebol odhodlal ku tomuto novému figlu. Toto najnovšie vystúpenie liberálneho ministerpredsedu všetci vážni politikovia považujú len za dosť nepodarenú taktiku. Každý vie, že statočná volebná reforma a gróf Khuen-Héderváry je tolko, ako z dreva železná obruč. Tento najnovší krok politickej múdrosti Héderváryho, ako sa pozdáva, neschvalujú celkom ani v liberálnej strane národnej práce. Gróf Štefan Tisza aspoň vyslovil sa o ňom nasledovne:

— Veľmi pekné a aj potrebné je toto vyzvanie, myslím ale, že ono neposlúži ku zmene terajšieho politického rozpoloženia, ani ku zahataniu obštrukcie...

Strana Justhová zcela nahliada taktiku Héderváryho, bo noviny jej nasledovne píšu:

Netrpí pochybnosti, že otázka volebného práva zcela bude aktuálna v jaseňi, lež aj to netrpí pochybnosti, že Khuenová vláda ako nevie previesť vojenské reformy, tak neprevede ani reformu volebného práva a prinútená bude onedlho ustúpiť inej vláde.

Grófa Andrásyho noviny, vyzvanie Héderváryho, trefne označujú nasledovne:

Týmto vyzvaním zaobaliť chce Héderváry, že nechce a nevie nič vykonať, ba ani to ne-

vie, kedy by dačo vykonať mohol. Aby sa zdálo, že robí volačo, vydal jeho vyzvanie.

Mienku politickej strany Kossuthovej, istý vodca tejže strany označuje takto:

My vieme, čo chce vláda s týmto jej obežníkom. Chce nás rozdvôjiť so stranou Justhovou. To sa jej ale nepošastí. My spojenými silami bojujeme proti vojenským reformám a proti tejto reforme neprestaneme bojovať, kým nepadne.

Kresťanská ľudová strana v jej programme zreteľne má statočnú reformu volebného práva; za prevedenie tejto reformy na základe kresťanskom, ohlasovala a ohlasuje sa za každej príležitosti v krajinskom sneme a je aj úplne presvedčená o tom, že volebnú reformu neprevede gróf Khuen Héderváry.

Čo zamýšľa Lukáč?

Finančný minister Ladislav Lukács nápadne obchádza krajinskú snemovňu. Z tohoto jeho chovania sa v politických kruhoch na to ztvárajú, že Lukács bežná zas pripravuje daaké plány, s ktorými prípadne vystúpi vo Viedni, keď Héderváry prepadne a padne s jeho vojenskými reformami. Hovoria, že od Lukácsa všetko vystane. On oblažil krajinu triednou lutriou, on znemožnil prevedenie zákona o daňovej reforme, on zdvihol ceny solí, petroleja, doháňu a keď to vo Viedni žiadať budú, po páde Héderváryho, zostaví v Uhorsku takú vládu, ktorá ľud vycicá do poslednej kvapky krvi.

Zo snemovne.

V snemovni krajinských vyslancov mali by pojednávať zákonnú predlohu o zbrannej moci prevádzajú ale takrečenú technickú obštrukciu. Táto obštrukcia v tom záleží, že skoro v každom zasadnutí niekoľko vyslancov opozície, predsedovi odovzdá prosbu o povolenie urlaubu. Opozicionálne stránky hneď na to žiadajú, aby nad každou prosbou osobitne a dľa mena bolo hlasované. Dajú sa potom hlasovať a hlasujú v pondelok a v sobotu cez celé zasadnutia, v iné dni do jednej hodiny popoludní a potom jedon vyslanec opozície povie reč proti vojenskej reforme. Mungovci pravda, ktorí sú vždy vo väčšine, nikoho z opozície nepustia na urlaub. V zasadnutí 3. augusta ale v snemovni

vyslancov prišlo skoro ku bitke. Vyslanec liberálnej strany a žid Alfréd Pál (Pollák) vyslancovi neodvisliakovi Mikulášovi Pozsgaymu vo verejnom zasadnutí nadal do «sviniarov» z čoho, keby to druhí vyslancovia neboli prekazili, skoro povstala bitka, Alfred Pál a Mikuláš Pozsgay, postavení boli pred immunitný výbor snemovne.

RAKUSKO.

Plat vyslancov reichsrátu.

Vyslancovia reichsrátu posiaľ dostávali plat len na tie dni, cez ktoré trvaly zasadnutia reichsrátu, Nová viedeňská vláda teraz, ako plat vyslancov reichsrátu ustálil chce 4800 a dľa druhého návrhu ročite 6000 korún.

Z CUDZOZEMSKA.

Pokoj v Albanii. Veľká čiastka obyvateľstva Albanie na poburovanie Ruska a Čiernej Hory pozdvihla sa proti Turecku. Na zakročenie zvlášte Rakúska, Turecko po dlhých bojoch povstalcom udelilo amnestiu a slúbilo, že vyplní ich žiadosti, následkom čoho nastal pokoj v Albánii.

BESEDNICA.

Jedna nepatrná udalost.

Professor-ranhojič dr. Matinský povedal bez všetkého okolkovania:

— Nie zajtra, ale čoskoro budeme nášho chorého operovať, ale naskutku, milostpani, hneď teraz ráno, tu na mieste, na byte. Máte vidnú izbu s veľkými oblokami? Bojím sa toho, aby sme ho zaviezli do nemocnice.

— Pre Pána Boha, pán lekár — plakala matka — niet nádeje, ztratený je?

— Milostpani, vec je skutočne povážlivá... Veľmi Ale že sa predsa pustím do operácie, to je dôkazom toho, že mám nádej. Ak hneď budeme pmáhať, môžeme ho zachovať pri živote. Nezúfajte.

O hodinu oproti veľkým oblokom salóna už tam stál stôl ku operovaniu. Po koberecoch bolo rozprestreté ohromné množstvo voskového plátna. Stoličky boli prikrýté bielymi prikrývadlami a izba bola plná rozličných umývačov, nádob, vatou, obväzkami, lekársnym náčiním, všetko také čisté, lesknúce sa, nedotknuté. A všetky tieto lesknúce sa vevi ako čo by boli hovory: «Ani si neviete pomysleť, čo by z nás vystalo, za jednu hodinu, napriek tomu, že tak nevinne vyzeráme.»

Pri operácii mimo profesora a dvoch asistentov bola prítomná aj jedna mniška. Matka a dve sestry, dve malé dievčatá, jedna z vidieku telegraficky zavolaná tetka, susedia, nastrašená čelad, všetko sa to zdesene hemžilo z izby do izby, zo schodov na chodbu. Jeden asistent ich aj musel upozorniť:

— Opätovne vám hovoríme, že nikoho nemôžeme sem pustiť. Professor Mlatinský je veľmi prísny človek. Nechajte nás v pokoji pracovať. Veď je tu reč o živote nemocného. Zostaňte v jednej izbe, ani sa len nepohnite...

Chudiera matka a malé dve sestry sa s plačom uspokojily.

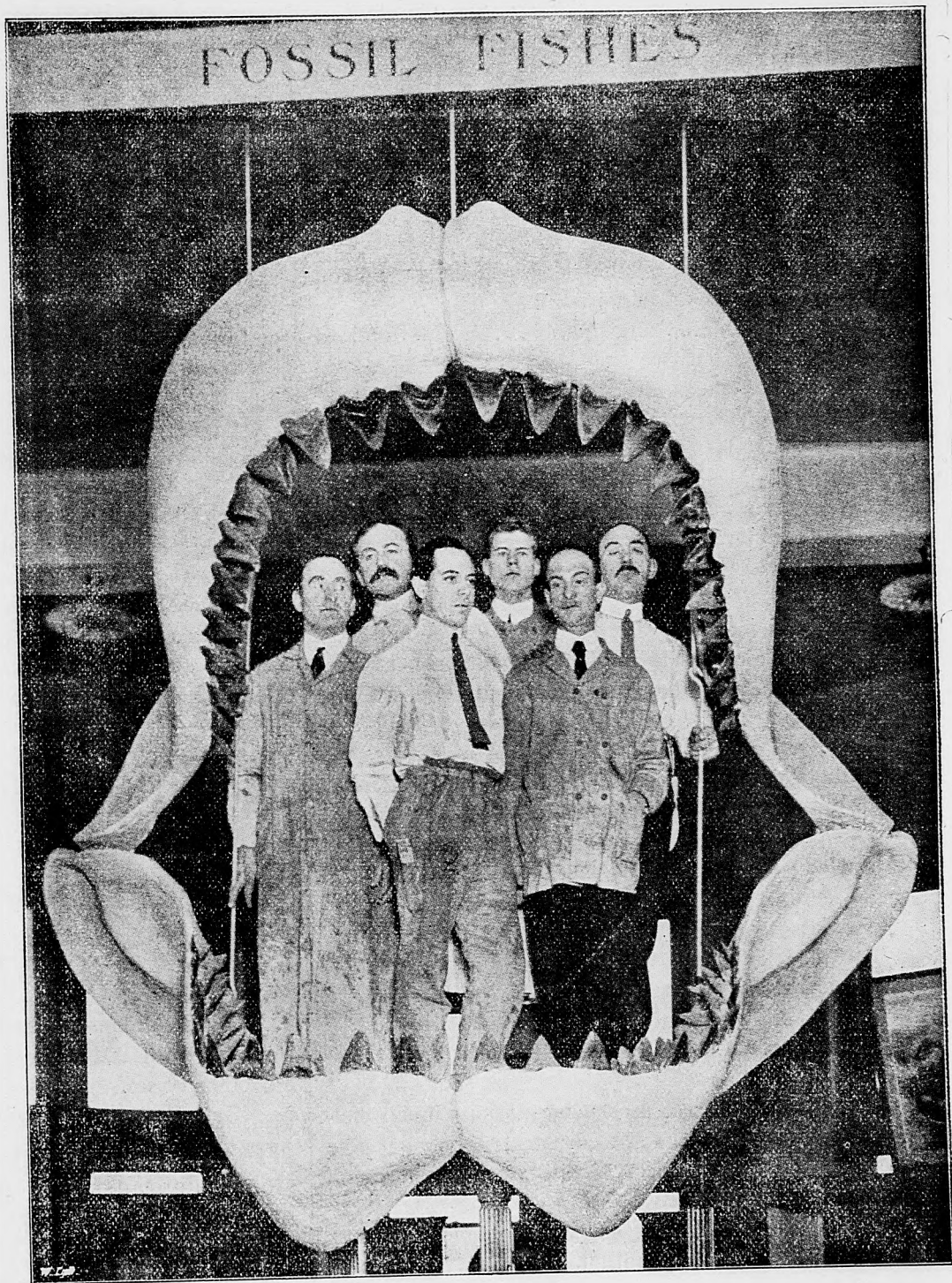
Professor Mlatinský vo svojom ranhojičskom kepeni svojim dvom asistentom oznámil, že je už všetko hotové ku operácii. Byť bol na štvrtom poschodí, mal veľké obloky a tak teda bol jasný. Aj slniečko pekne svietilo.

— Môžeme začať — poznamenal profesor a vydal rozkaz, aby chorého doniesli na operačný stôl.

Jedno trpiace, na smrť bledé dieťa položili na stôl. Ranhojič sám zostal so svojimi asistentami a mniškou. Jeden z asistentov pripravil chloroformovú náličnicu, a operácia sa začala.

V susednej izbe sťa nejakou búrku stihnuté vtáčky edna ku druhej prítúlené, v nesmiernych mukách, na

každý šuchot sa strasúc, čakala ubolená matka so svojimi dcérami a starou tetkou. Tieto muky sa zdaly byť, ako čo by už ani konca nemaly. Zapálenie slepého čreva; to je veľmi nebezpečná nemoc... komplikácie... povážlivý prípad...

Ak veľká mohla byť predpotopná ryba, keď do jej teraz sostavenej tlamy zmestí sa šesť mužov.

V jedálni, pri tej izbe, v ktorej matka snášala muky, bola shromaždená všetka čelad, každý lutoval mladého pána Janka, ktorého všetci tak veľmi mali radi. Chúda dieťa.

Operácia pre tých, čo tam von čakali, trvala celú večnosť, za ktorý čas sa v opustenej kuchyni odohrala

jedna nepatrná udalosť. Vektor, ktorý vnikol jedným otvoreným oblokom, rozduchal karty jedných na stole pohodených novin a zahodil ich na plynové kachle, kde sa voda varila. Noviny sa chytily plameňom, tento potom prešlahol na papier, ktorým boli police na riad ozdobené a teraz už aj to horelo. Od prievanu sa otvorily dvere na kuchyni a oheň vyšlahol na suché staré koberce v predsieni.

Z jedálne bolo počuť strašné výkriky:

— Horí, horí!

Zdesená, ako šialená vybehla kuchárka a jedna chyžná, bežaly otvorily dvere vedúce na schody, ale už vtedy naľakaní susedia utekali telefonovať pre ohňohasičov.

Druhá slúžka otvorila oblok a vyskočila na balkón, pästou vybila oblok susednej izby:

— Milostpani!... Milostpani!... Horí! Horí! — kričala.

V izbe utúlené panie kričaly o ratu a stará tetka tiež vyšla na balkón, kam ju o niekoľko minút aj matka nasledovala a hodiac sa na kolená, volala omdlievajúc:

— Môjho syna... Janičko! Nechajte ma, nechajte ma!... Zachráňte ho, pre Boha, zachráňte ho!

Z obloka izby sa valil čierny dým a iskry...

*

Ulica čoskoro ostala čiernou od valiaceho sa zvedavého zástupu. Susedia isli na balkón susedného domu, odkiaľ takmer rukou bolo možno dosiahnuť ku horiacemu domu. Pomocou stoličiek a rebríkov šťastne poprenášali od bázne trasúce sa malé dievčence. Jedna z nich ani za celý svet nechcela opustiť svoju matku a len žalostne plakala. Na silu ju museli preniesť. Potom nasledovala tetka a chyžná. Volali aj matku:

— Teraz vy nasledujete, milostpani... Ponáhľajte sa!

Ale tá, ležiac pred tým oblokom, kde jej syn trpel ani sa nepohla a len toto stenala:

— Syn môj, syn môj!

— Nevidela nikoho a ako by aj sluch bola ztratila...

Vtedy jeden človek, preskočiac zo susedného balkónu blížil sa ku matke. Ale odrazu, k veľkému úžasu dolu stojaceho ľudu, žena vyskočila a chcela sa shodiť z balkónu:

— Ak ešte jeden krok spravíte ku mne, skočím z balkónu! Ja sa nedám odtiaľto odniesť! Syn môj! Syn môj!

Začali ju prosiť. Všetko marne, tam zostala pod tým oblokom.

A ten oblok sa len neotváral...

Na susednom balkóne bola už horúčosť na neznesenie. Ľudia už aj odtiaľ odišli, báli sa o svoje životy, o svoje imanie.

A ten oblok ešte vždy bol zavretý...

Konečne tí, ktorí stáli na protivnej strane ulice,

videli, že sa oblok otvára. Nie, nie, neotvoril sa, ale ho rukou vybili... Videli odtiaľ vyskočiť jedného človeka, ako šialeného, ktorý preskočil na druhý balkón. Jeden z asistentov bol ten uprechlík.

Na ulici povstala trma-vrma a bolo počuť výkriky:

— V horiacom dome ešte sú živí ľudia! Zachráňte ich! Hore sa! Treba ich zachrániť!

Márny krik! Ako keďby chcela zahnať krik, trmu-vrma vonkajšieho sveta, v obloku sa zjavila postava mníšky a zavrela vybité kridlo obloka a zase bolo ticho...

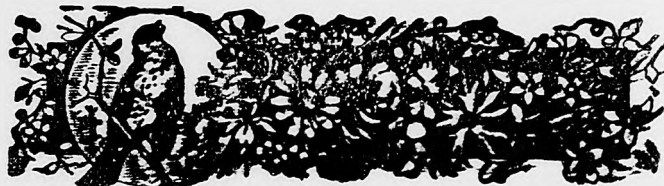
V izbe profesor dr. Mlatinský, zadúšajúc sa, práve skončil operáciu.

— Náš asistent — riekol smutne — bol veru zbabelec. Teraz sme už hotoví. Vy pane asistent, aj vy, milá sestra a ja cez balkón snád budeme môcť odniesť nemocného. Vykonali sme všetko čo sme mohli a čo bolo našou povinnosťou. Môžete zavolať matku dieťaťa...

Mníška pokročila ku balkónu, ale už bolo pozde. Jeden veľký stĺp plameňa jej zavrel cestu.

*

Keď sa po troch hodinách hasičom konečne podarilo zvíťaziť nad strašným živlom, našli päť do polyzhorených mrtvol. Professora Mlatinského, jedného jeho asistenta, mníšku, matku, ktorá sa nepohla zo svojho miesta a konečne malého nemocného, ktorý aspoň necítiac, bez bolasti sa presťahoval do večného života.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ pre obeť požiaru v Carigrade daroval 20.000 korún. spoločný zahraničný úrad ale 6000 korún.

Zriedkavé vyznačenie biskupa. Svätý otec pápež Pius X, osvietenému panu biskupovi stolnobelohradskému dr. Ottokárovi Prohászka poslal svoju podobizeň s nasledujúcim vlastnoručným nápisom:

Venerabili fratri Ottokaro Prohászka episcopo Alba-Regalensi coelestium bonorum auspicio et praecipuae benevolentiae nostrae testem, apostolicam benedictionem amantissime in Domino impertimus.

Ex Aedibus Vaticanis die 31. julii 1911.

Pius P. P. X.

Zvlášte vyznačujúci nápis tento v sloven-

čine zneje nasledovne: «Ctihodnému bratovi našemu Ottokárovi Prohászka, biskupovi stolno-belohradskému, zárukou nebeských pokladov a znakom zvláštnej dobroprajnosti našej apoštolské požehnanie s najväčšou láskou udelujeme v Panu. — Zo Sídla Vatikánskeho dňa 31. júla 1911. Pius P. P. X.

† **Kardinál dr. Anton Gruscha** knieža, arcibiskup viedeňský v sobotu popoludní o 3. hodine vo svojom kranigsbergskom kaštieli zomrel na chorobu srdca. Arcipastier chorľavel už od dlhšieho času. Zimu ztrávil v Arkove a odtiaľ sa presťahoval pred niekoľkými mesiacmi na svoje kranigsbergské panstvo, kde sa dobre cítil. Arcipastie 30. júla po dlhšej prechádzke cítil veľkú ustalosť a v nasledujúce dni celkom oslabil, tak že sa jeho okružie bálo o jeho život. V sobotu predpoludním ostal zle, na poludnie jeho stav už bol povážlivý a po poludní zomrel. Arcipastier dožil vek patriarchov, mal totižto 91 rokov, ale v posledné roky pre svoj vysoký vek ani na cirkevnom, ani na svetskom poli nevyvinol značnejšiu činnosť.

Chýry z arcibiskupstva ostrihomského. Dr. Zigmund Horváth kaplán budapeštiansky v Kamenolome vymenovaný je za farára do obce Palást v hontianskej stolici; na jeho miesto poslaný je kaplán zo sv. Ondreja dr. Pavel Zsiska. — Dr. Iván Purt správca fary obce Leányvár vymenovaný je za farára do Vyšegradu. Štefan Gálík poslaný je za kaplána do obce Alsó Kormpa, Jozef Garai do Holiča, Imrich Prohászka do Baňskej Štiavnice, dr. Vendelin Halász do Levíc a novovysvätený knaz Štefan Vossicsek do Sv. Ondreja.

Z biskupstva nitrianskeho. Osvietený pán biskup nitriansky gróf Vilhelm Batthyány v VIII. cirkevnom obežníku 1. augusta vydanom na vedomie dáva duchovenstvu a veriacim svojho biskupstva, že na základe splnomocnenia od apoštolského nunciusa viedeňského obdržaného, na piatok 18. augusta, akožto deň narodenia jeho veličenstva kráľa, udeľuje dispenciu od abstinencie. V tento deň teda dovoleno je mäsitý pokrm požívať. Sdeľuje ďalej osvietený pán biskup, že ponač v obciach Beczkó a Vágufalu pre chorobu detí v mesiaci máji nebolo možno udeľovať sviatosť birmovania, 3. septembra birmovať bude v Buckove. kam dostaviť sa majú veriaci i z obci Vágufalu a Szelec. V Močenku bude birmovka 8. septembra.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* z kúpeľov Reichenhall, buď Bohu chvála, v najlepšom zdraví vrátil sa domov 7. augusta. V VI. tohoročnom obežníku cirkevnom na známosť dáva osvietený pán biskup, že v piatok 18. augusta akožto v deň menín jeho veličenstva kráľa tohoto roku dovolené je požívať pokrm mäsitý. Oznamuje ďalej smrť Karola Oberle, bývalého farára obce Daróc a Gabriela Kolbay, nekďajšieho farára obce Magyarkapronca. Konečne osvietený pán biskup odporúča duchovenstvu a veriacim k povšimnutiu uzavretia

X. valného shromaždenia katolíkov Uhorska, straniva podporovania a rozširovania katolíckeho patronázu a spolkov robotníckych a podáva nariadenia v rozličných školských záležitostiach. Ako kapláni prelození sú: Jozef Kenedich z Mádu do Boldogkőváratja, Štefan Nagy z Boldogkővaralja do obce Monok, Ondrej Weigl zo Szepesi do Mádu a novovysvätený knaz Ludvig Jakubcsák, ktorý štúdia odbavil na universite viedeňskej, za kaplána poslaný je do obce Szepesi. — Ervin Karcsei professor a knaz praemonštratský ako nový direktor tunajšieho gymnázia, tento úrad svoj nastúpil minulý týždeň. — Edm. Szmetka professor a knaz praemonštratský za gymnazialného direktora vyvolený je do Veľkováradinu pre chorľavosť ale úrad svoj len pozdej zaujme. — Grof Ladislav Károlyi na špitál nemlúvňatok daroval 6 tisíc korún; jeho manželka a grófka Jakubova Mesko Zichy na ten istý cieľ dali po 1000—1000 korunách. — Chorej robotníčke Katarine Hriczó istý bezmenný daroval 10 korún.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy v svojom tohoročnom 8. obežnom liste uverejňuje pápežský list o smutných cirkevných pomeroch Portugalska. Potom podáva nasledovné osobné chýry: Izidor Kalocsai dostal investitúru na faru v Liptovskom Sv. Ondreji, Peter Matész kaplán jablonský a Jozef Szlaniczay kaplán v Hybbách sú vzájomne prelození; z novovysvätených knazov za kaplánov poslaní sú: Pavel Drbják do Kubach, Ján Ferencsik do Lužnej a Ján Gássay do Harhova.

Chýry zo Spiša. V Kézmarku 11-ročný Ján Kovalasik ukradnul v kréme tamojšej vdovy Liguš 100 korún. Chytili ho v Lubici. Z ukradených peňazí našli pri ňom len 40 korún, ktoré v hnojisku mal skryté, ostatné premárnil. Nešťastného chlapca, ktorý už viac krádeží spáchal, chcú teraz dať do popravujúceho ústavu. — Slatvinskú faru obsiahol Michal Szombati, administrátor starovešký. — Jakubjanský nový gr. kat. kostol dňa 23. júla posvätil osvietený pán biskup prešovský dr. Ján Vályi. — V Kacvine v deň sv. Anny vybavovaný bol pekný odpust. Knazov bolo 9, ktorí vyše 200 veriacim udeľovali sv. sviatosti. Slávnostnú kázeň držal dr. Alexander Horváth, professor bohoslovnia v Kapituli. — Nižnolapšanský rodák Ján Haberprior karmelitov na Piasku v Krakove v 70. roku svojho života a v 40. roku svojho knazstva v tieto dni zomrel. — V Tatrách rakúsky turista, učiteľ Adolf Ertl, tak nešťastiive spadnul z jednej skaly, že následkom utrpených ťažkých rán zomrel. — V Magure po dlhej suchote a neobyčajne veľkej horúčosti dobrotivý Pán Boh dňa 31. júla, 1. a 2. augusta dal veľmi užitočný dážď. 31. júla v noci bolo v Richvalde len 6 stupňov tepla,

Chýry zo Šariša. Prešov: Tunajší katolícky kruh Rákócziho, tohoročnú letnú zábavu pri veľkom súčastnení sa obecenstva odbavoval 6. augusta, — Ján Laczó z Kisszeben za kaplána poslaný je do Prešova. V kostole kláštora františkánskeho 2. augusta slávnostne

a za prítomnosti veľa národu odbavovaný bol obľúbený odpust porcinukule. Hrubú sv. omšu slúžil Karol Bodjanský vojanský kňaz na odpočinku; slovenskú kázeň držal Ján Dobránsky farár obce Siroka a po maďarsky kázal Pater Quido. — *Bardijov*: V tunajších kúpeľoch panuje bystrý život a bolo posiaľ do 3 tisíc hostí. — *Kisszeben*: Následkom preloženia tunajšieho kaplána Jána Laczó, poslaný je sem za kaplána novovysvätný kňaz Jozef Dobranszky. — *Bártfaujfalu*: Franc Vilecz, kňaz biskupstva košického a radca sv. stolice biskupskej, ktorý v minulom roku odbavoval 70-ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza usnul v Pánu 27. júla v 94 roku života, veľkopánska rodina jeho a početní ctitelia odprovádzali ho k večnému odpočinku. — *Magyarkaproneza*: Michal Palyó, predtým prešovský kaplán, novovymenovaný farár tejto obce nastúpil úrad svoj a prevzal faru 22. júla. Farnici z tejto príležitosti privítali ho s banderiumom, ku jeho cti postavili triumfálnu bránu pri ktorej peknou rečou pozdravil ho gazda Ondrej Kertész. Po vstupe do chrámu božieho kvetami ozdoheného, veriaci spievali cirkevnú pieseň: Príď ó Bože Duchu svätý, po čom nový pán farár povedal dojímavú kázeň, v ktorej svojim veriacim srdečne poďakoval sa za neočakávané pekné privítanie.

Z Gemerska. Svetochýrnu dobšinskú ladovú jaskyňu dňa 27. júla navštívilo okolo sto dánskych profesorov a učiteľov. — V Pustamezö dňa 26. júla v noci zhorela pila. Škoda je veľká. — V obci Jolsva stalo sa nedávno dvojité smrteľné nešťastie. Gazdovia Ján Butják a Ján Kolblyak šli na lísky strážiť. Na ceste vtúpili do krčmy, kde Koblyak pochvalne ukazoval ústroj svojho gvera, gver ale nenadále vypálil a guľka do srdca vnišla štyročnému synovi Butjaka, ktorý práve vtedy prišiel ku krčme, aby svojho otca domov volal. Keď Koblyak videl, že malý chlapec mŕtvý klesá na zem, zastrelil sa v zúfanlivosti. Bože chráň každého od tak veľkého ba večného nešťastia!

Z Veľkých Topolčian: 19-ročný robotník Jozef Dsabal pri stavbe tamojšieho mestského domu niesol jednu železnú hradu, medzi čím sa poklzol a ťažká hrada ho natolko poranila, že ho museli zaniest do nemocnice, kde nešťastný robotník teraz zápasí so srfou. — Minule zas večer cez otvorený oblok do bytu doktora Addu vliezol zlodej a ukradol tam za 500 korún šperkov, lekárove zápisky a polovičnú železničnú kartu. V tú istú noc zlodeji sa vlámali ešte aj ku dvom kupcom, kde ukradli mnoho šiat.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Osvietený pán biskup vacovský gróf Karol Csákyzemetrasením stihnutým nešťastným obyvateľom mesta Kečkemét daroval 2000 korún. — Vesprimský biskup barón Karol Hornig pohorelcom v Tapolci daroval 120 korún. — Vesprimský kanonik Julius Reiner dal v obci Szulok vymalovať kostol za 6078 korún. — Baňskobystrický biskup dr Farkas Radnai pohorelcom obce Bikás dal podporu 300 korún. — Anton Kopesay ml. gr.-kat. farár obce Szalók, spisovateľskému spolku sv.

Tomáša daroval 100 korún. — Csanádsky biskup dr. Julius Glattfelder penzijnému spolku uhorských novinárov dal 4000 korún. — Jágerský arcib. kardinál dr. Jozef Samassa na podporu katolíckej tlače dal 1200 kor. — Mórsky kapucinský gvardian Veremund Schweighardt na príroduzpytné sriadenie tamojšej dievčenskej školy dal 345 korún.

Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh vyzýva s týmto svojich členov a priateľov, ktorí prídu z okolia ku krajinskej slávnosti sv. Štefana, prvého apoštolského kráľa Uhorska, aby dňa 20. augusta o pol 7. hodine ráno shromaždili sa okolo Jozefovského kostola, z ktorého pohne sa sprievod rovno do Budína pod zástavou Kruhu. Z vidieku a okolia došli bratia budú nám vítaní a môžu sa pripojiť k našemu sprievodu. Po slávnosti vrátíme sa do miestnosti Kruhu VIII. Kisfaludy ul. č. 1. Bližšie zprávy podáva: Ján Krajčí gazda a Anton Vrana.

Illésházy-ovský kaštieľ. Jodon veľký budapeštiansky peňažný ústav pred dvoma rokmi odkúpil 40.000 jutrov obsahujúce panstvo grófký D'Harcourt rod. barónky Sina v stolici trenčianskej, ku ktorému patrily medzi iným aj kúpele Trenčín-Teplic, trenčiansky zámok a chýrečný Illésházy-ovský kaštieľ, ktorý je obtočený krásnym parkom, je jedon z najstarších kaštieľov Uhorska a všetky jeho izby zariadené sú starým náradím, tak že nesmierné množstvo izieb tvorí jedno opravdové museum. Teraz je už aj osud tohoto kaštieľa rozhodnutý. Ako totižto z Trenčína oznamujú, dubnický kaštieľ a k nemu prislúchajúce lesy odkúpil štátny árár, ktorý tam udajne zariadi lesnícku akademiú. Takto teda starý kaštieľ stane sa miestom vážnych štúdií. Je to zaiste múdrejšie, ako keby ho boli nechali v židovských rukách.

Vrútky — veľká obec. Z vrútok (Ruttka. st. turčianska) nám pišu, že daň platiaci obyvatelia obce v piatok vydržovali poradu, na ktorej uzavreli, že obec Vrútky pretvorí vo veľkú obec a týmto cieľom ministrom vnútra predostrú prosbu.

Zemetrasenie. Zo zvolena pišu, že v jednu noc minulého týždňa v obciach Mezököz, Borosznó. Szt. András a Fecsenye pocitili zemetrasenie, od ktorého obloky a dvere pohly sa zo svojich miest.

Oznam. Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh pre slovenských veriacich dňa 14. augusta usporiada púť na milostné miesto Mária Bessenyő; púť bude trvať dva dni. Ráno o 6. hodine bude sv. omša za pútnikov v Jozefovskom kostole a po skončení sv. omše pohnú sa pútnici v mene božom s processiou a dorazia na milostné miesto Mária Bessenyő okolo 5. hodiny. Po večer o 7. hodine pôjdu ku studničke s processiou, kde sa Panna Maria zjavila, a budú vybavovať modlitby a spevy k úcte blahoslavenej Panny Marie a po skončení modlitby vrátíme sa s processiou nazpät do kostola. Na druhý deň ráno bude veľká sv. omša so spevom slovenským za pútnikov, taktiež slovenská kázeň. Po skončení služieb božích vrátia sa pútnici v mene bo-

žom s processiou do Budapešti a dorazíme večer okolo 8. hodiny do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu Pánu, súčasnite sa v čim väčšom počte na tejto slávnosti Marianskej. Riaditeľa púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu: Ján Krajčí a Georg Dierer,

HOSPODÁRSTVO.

Sejme ľadník pred pšeniceou.

Z pomedzi tých krmných rastlín, ktoré len cez jedo leto kosíme, najlepší je ľadník (vika) s ovsom, lebo nielen že máme hojnosť krme, ale je táto krma aj najlepšia, ktorú zvieratá majú veľmi radi, dobre sa od nej vyvinujú a dobre doja od nej.

Pestovanie ľadníka s ovsom sa už aj preto veľmi odporúča, lebo sa pšenica po ňom veľmi dobre darí. Po ľadníku pšenica aj tak dá dobrú úrodu, jestli sme pred sejbou zem nepohnojili. Príčina toho je tá, že ľadník motýlkovitého kvetu rastlina, ktorá najdôležitejšiu látku pre vyvinovanie sa rastlín, totižto nitrogén aj z povetria ťahá do seba. Z druhej strany koreňky ľadníka siahajú hlboko do zeme a preto z hlbokých vrstiev pôdy vynášajú výživnú látku pre rastlinu. Veľká čiastka tejto záživnej látky usadí sa síce vo vrchnej čiastke teda v lískach rastliny, ktoré skosíme na krm, pri tom všetkom však aj v mäsitých koreňkoch rastliny, nachádzajúcich sa vo vrchnej vrstve pôdy, nasbiera sa veľa záživnej látky, ktorá takto obohacuje pôdu.

Pri siatí ľadníka s ovsom na dve veci treba dávať veľký pozor. Najprv na to, aby sme do ľadníka nezamiešali veľa ovsu. Jestli je v ľadníku veľa ovsu, tým cena krmu klesne a preto je úplne dostatočné, keď dáme len jednu štvrtinu ovsu. Druhá okolnosť, na ktorú máme dať pozor, je hnojenie pôdy. Sám ľadník nepotrebuje maštalného trusu, lebo potrebný nitrogén vťahuje si z povetria, ani pšenica, ktorú sejeme po ľadníku, tiež nepotrebuje maštalný hnoj, lebo by od tohto ľahko poľahla, ale už za také umelé hnojivá, v ktorých je obsažený fosfor, tak pšenica ako aj ľadník sa nám veľmi štedre odmenia.

Bol urobený pokus, keď jednu polovicu istej role nepohnojili, na druhú však rozsiali 150 kilogrammov superfosfátu na jedno katastrálne jutro a potom celú roľu zasiali ľadníkom s ovsom. Po ľadníku roľu zasiali pšeniceou.

Na jednom nepohnojenom kat. jutre nakosili 21 krížov z ktorých sa namlátilo 698 kilogrammov pšenice, na tej polovici role, ktorá bola pohnojená 150 kilogrammi superfosfátom, na kat. jutre nakosili 23 krížov, z ktorých namlátili 1052 kgr. zrna.

Pod ľadník s ovsom daný superfosfát preto zväčšuje natoľko úrodu po ľadníku nasledujúcej pšenice, lebo ačkoľvek fosforečnú kyselinu, ktorá je obsažená v superfosfáte, možno vo vode rozpustiť, napriek tomu predsa len minie dlhší čas, kým sa fosforečná kyselina úplne rozpustí a kým sa rovnomerne rozdelí v pôde. Superfosfát teda aj za krátky čas rastenie ľadníka môže vyvinuť svoj účinok, ale vlastne zväčšuje potom len úrodnosť za ľadníkom nasledujúcej pšenice a jako sme to z výšopísaného pokusu videli, s veľmi krásnym výsledkom.

Správne pokračuje teda ten gazda, ktorý svoju roľu superfosfátom nehnoji v jaseň pred sejbou pšenice. ale keď superfosfát dá na jar pod ľadník s ovsom.

DOPISY.

Z okresu žabokreťského (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Dočítal som sa z nášeho Kresťana, že vláda zamýšľa zvýšiť rozličné dane. aby sa čím viac ujšlo na válečné trový. Nuž toto má byť tá národná práca, na ktorú sa Héderváry chytil? Zdierať občanov? Či zná Héderváry ako ťažko padne chudobnému človeku platiť riadnu daň, nie ešte povýšen? Odkiaľ že platiť, keď nám na denné výdavky nečiahu? A tí pánkovia na strane Héderváryho, akou radosťou a ochotnosťou odhlasujú všetko, čo im ich gazda rozkáže! Na čo sú takito poslancovia? Aký osoh majú z nich okresy? Aké je to svedomie, ubíjať občanov a vyraziť im z ruky i ten kústik suchého chleba, na ktorý tak ťažko robia?

Čo zaslúžia tí, ktorí hlasovali na vládneho poslancu? Tie okresy poslaly do krajinského domu «zástupcu», ktorý im viac tiarch, porcií namerá. Hej, draho zaplatíme tú pálenku a ten paprikáš, ktorý tí lakomní voličia dostali na lanských voľbách. Lakomci bezočiví! Ver v našom okrese darmo rozdával zástavy starý Šporhert Herňo a darmo sa prihovárať našim gazdinám, že takto a takto bude, keď on bude poslancom okresu žabokreťského, mimo žido a notárov nikto ho nechcel. Preto dostal hnačku od strachu, tak že utekal do Prievidze okupať sa a my vyvolili sme si pána Georga Szmrecsányiho, muža to silného, dobrého katolíka a neohrozeného bojovníka za práva a slobodu ľudu. Pán Szmrecsányi veru neprehľadne ani mini-

strom, ani stoličným bašom, ani židovským úžernikom. Rúbe a seká ich naporad. Majú strach pred nim. Aj ministrov interpelluje pre rôzne neriady, ktorých sa mungovia dopúšťajú. Aj včul on vede obštrukciu proti novým vojenským zákonom, ktoré tolké stámilliony stoja. Prajeme mnoho šťastia nášmu milému pánu poslancovi Georgovi Szmrecsányimu v tomto boji. Daj Bože, aby odstránil od krajiny toto nešťastie. *Nech žije pán Georg Szmrecsányi!*

Voláč.

Od Žiliny (trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

Komu ide lepšie, ako nášmu krajinskému poslancovi: Karolovi Henc. Neborák, celý sa zodere v tej Héderváryho práci. Vodne hlasuje a hlasuje v noci, ale zabáva sa jak na suchu tak na vode. Pije, jie, štrngá si s pajtášmi, dáva si vyhrávať, tančí a spieva. Či to nenie národná práca? Či nebude od nej šťastný a blažený náš okres? Ba od tej práce nášho pána ablegáta rozveselí sa celé Uhorsko, bo keď je on akožto tatko vlasti, veselý a bez starosti, patrí sa, aby aj krajina tak sa veselila, ako pán Karol Henc.

To je veru chlap na mieste! Všetko splní, čo nám bol pred voľbou sľúbil. Vykonal nám drahšie cigary, dražší doháň, dražší spiritus, dražšie zápalky, väčšie porcie, viac rekrútov. No, či to neni radosť a šťastie pre okres rajec-žilinský? A či to neni šťastie pre celú krajinu, že má vyše 300 takých pilných, veselých, štedrých, zábavlivých a starostlivých poslancov, aký je náš Karol Henc? Nepredarmo prešiel z ľudovej sránky na liberálnu. Ako ľudák nebol by mohol odhlasovať tie farchy, ktoré teraz ako liberál, so spokojným svedomím odhlasuje. Prečo nie? Veď sme my takí šťastní a bohatí, že môžeme i desaťraz toľko platiť, koľko platíme. Vie to pán Henc, preto hlasuje na rozkaz Héderváryho, ako najatý. Vo dne hlasovať, v noci piť šampaňské a mulatovať sa pri muzike. To je národná práca. Tak robí i Héderváry a tak sa zabávajú všetci mungovia za krajinské peniaze. Čo by sa nezabávali? Veď im patrí ten masťný hrniec. Že my zdycháme pre slabú úrodu, že s úzkosťou myslíme, čo bude v zime, keď ani zemiakov, ani krmu nenie, na to mungovia nič nedajú. Nuž ale tak nám treba, prečo sme si vyvolili renegáta za poslanca. Veď tí bývajú najhorší.

Pravda.

Prošba.

«Caritasverband», dobročinný to spolok nemeckých katolíkov vo Freiburgu (i Breisgau) vydržiavať bude 25. a 28. septembra svoj tohoročný sjazd v Draždanoch. Pri tejto príležitosti zvláštny odbor pojednávať bude otázku opatrovania cudzozemských, v Nemecku zamestnaných robotníkov v nábožensko-sociálnom ohlade. Správa obrátila sa na administráciu Sv. Adalberta s tou prosbou, aby jej podala zprávy o slovenských robotníkoch, ktorí v Nemecku pracujú. Chce vedieť, koľko ich je, kde (v ktorom meste, alebo okrese) sa hlavne sdržiavajú, jakú prácu tam konajú, kto sa staral a jako o ich náboženskú výchovu a o ich spoločenské polozenie doma a v Nemecku.

Jak vznešená je snaha nemeckých katolíkov, staraf sa o duševné a telesné blaho cudzích robotníkov, tak ťažko je jednotlivcovi posbierať dôkladné zprávy o tom. Len spoločná akcia mnohých ľudí mohla by tu úspešný výsledok vykázat. Preto uctive prosíme ct. redakciu, aby nám pomocou svojich čitateľov umožnila sosbienie žiadaných zprávy, opetovným uverejnením tejto prosby vo svojom ct. liste. V úplnej úcte

Prešporek (Pozsony, Grössling u. 34.) 1911.

Administrácia Sv. Adalberta.

Oknom vyhadzuje peniaze, ktoré každý darmo platí za perie a hotové posteľe, kto sa neobrátí k pravému prameňu. — Zvláste pri kupovaní peria na postel máme byť veľmi obozretní a obrátiť sa len na najprvšieho rangu vývozný dom tohoto druhu. Ako taký odporúčame najlepšieho chýru obchod S. Benisch, v Deschenitz č. 826. Čechy, ktorý prisne čestnou a lacnou obsluhou, k úplnému uspokojeniu každého odberateľa všetko možné vynakladá. (Viď ohlas.)

Odkazy redakcie.

- J. K. V. Ž. Dakujeme. príde budúce.
- V. S. B. Nemôže sa potrebovať.
- F. K. K. Lístok sa opozdil.
- B. B. Ž. Nedajte sa liberálom. Bezodkladne utvorte Jednotu.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštana!»**

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obrátí ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou lahko môže pomôcť na jeno ťarohách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávaju do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovani na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 5. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová kor. 22:35—22:60
» stolnobelohradská, nová... « 22:30—22:85
» peštianska, nová « 22:05—22:90
« banátska, nová... .. « 22:05—22:30
Jačmeň nový, prvotriedny « 15:60—16:30
Raž prvotriedna « 17:85—18:00
« druhotriedna « —————
Ovos prvotriedny « 19:00—19:40
« druhotriedny « 18:60—19:00
Kukurica « 14:90—15:10

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:40	18:00	17:60	17:20	16:80	16:30	15:60

č.	7	7½	8
K.	15:00	14:00	9:80

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné kor. 12:00—12:20
« hrubé... .. « 11:10—11:30
Fazula veľká biela « 20:00—21:00
Fazula strakavá « 23:00—24:00
Zemiaky (hornouhorské) biele « 5:00—5:20
« « ružové « 6:00—6:40
« « žlté « 7:00—7:50
Hrach lúpaný « 44:00—54:00
Hrach nelúpaný, čistý « 27:00—28:00
Šošovica čistá « 25:00—36:00
Proso « 18:00—20:20
Datelinové sáme , červená datelina kor. ————
« « lucerna « ————
Mak kor. 64:00—74:00
Rasca (kmín) « 68:00—
Konopné sáme « 28:00—29:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska ... kor. 149:00—150:00
Slanina mestská 4-kusová ... « 131:00—132:00
« « 3-kusová « 137:00—138:00

A vonatok indulása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
hová				hová				honnan				honnan			
1110	5:45	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	612	12:20	sz. v.	Arad, Tóvis, M.-Sziget	839	5:10	v. v.	Berlin, Ruttká	323	12:10	sz. v.	Gödöllő
310	5:50	«	Hatvan	1008	12:20	«	Zágráb, Fiume, Bród	645	5:20	tszsz.	Debrecen, Nagyvárad	611	12:30	«	Bukarest, Arad
22	6:20	«	Bicske	314	12:30	«	Hatvan	309	5:30	sz. v.	Hatvan	911	12:40	«	Ujvidék
802	6:25	gy. v.	Ruttká, Poprád-Felka	10	12:35	«	Szombathely, Wien	1905	5:30	«	Bród, Eszék, Pécs	801	12:50	gy. v.	Berlin, Ruttká
8	6:40	sz. v.	Wien, Graz, Sopron	912	12:50	«	Ujvidék, Bród	609	5:45	«	Brassó, Arad	908	1:00	«	Konstantinápoly, Bród
1502	6:45	gy. v.	Kassa, Cserba	24a ²⁾	1:00	«	Bicske	909	5:45	«	Sofia, Bród, Belgrád	401	1:05	«	Sátoraljaihely, Bród
1506	6:55	sz. v.	Kassa, Cserba	1504	1:20	gy. v.	Kassa, Poprádfelka	19	5:55	«	Torbágy	7	1:10	sz. v.	Wien, Sopron
1002	7:00	gy. v.	(Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovce)	316	1:35	sz. v.	Gödöllő	318	6:00	«	Pécel	601	1:25	gy. v.	Bukarest, Arad
602	7:05	«	Arad, Brassó	1304	1:40	gy. v.	Fehring, Graz	17	6:05	«	Komárom	1	1:30	«	London, Páris, Wien
906	7:10	«	Belgrád, Sofia	604	2:00	«	Arad, Bukarest	1707	6:15	«	Stanislaw, M.-Sziget	1901	1:40	«	Sarajevo, Bród
402	7:20	«	(Stryj, Lemberg, Máramarossziget)	4	2:05	«	Wien, Páris	11	6:25	«	Wien	1801	2:10	«	Graz, Fehring
1302	7:25	«	Fehring, Graz, Triest	404	2:15	«	Sátoraljaihely, Lemberg	407	6:30	«	Lemberg, Kassa, M.-Sziget	325	2:15	sz. v.	Hatvan
812	7:30	«	Gödöllő	916	2:20	sz. v.	Kiskörös	1007	6:50	«	Fiume	1501	2:30	gy. v.	Lemberg, Kassa
908	7:45	sz. v.	Belgrád, Sofia, Bród	318	2:20	«	Pécel	315	6:50	«	Gödöllő	327	4:20	sz. v.	Pécel
608	8:00	«	Arad, Brassó	320	2:30	«	Hatvan	1505	7:00	«	Cserba, Kassa	329	5:25	«	Gödöllő
1102 ¹⁾	8:05	gy. v.	Balatonfüred, Tapolca	26	2:30	«	Bicske	1805	7:10	«	Graz, Fehring	15	6:25	«	Győr
406	8:10	sz. v.	Munkács, Lawoczne	512	2:40	«	Szolnok	509	7:20	«	Brassó, Kolozsvár	8	6:35	gy. v.	Wien, Graz
508	8:20	«	Kolozsvár, Brassó	1902	2:55	gy. v.	Tapolca, Sarajevo	918	7:25	«	Kunszentmiklós-Tass	507	6:40	sz. v.	Brassó, Debrecen
1906	8:25	«	Pécs, Eszék, Bród	904	3:20	«	Ruttká, Berlin	817	7:30	«	Gödöllő	421	6:55	v. v.	Szerencs
306	8:35	«	Ruttká, Berlin	1022	3:30	v. v.	Belgrád, Konstantinápoly	819	7:40	«	Hatvan	907	7:20	sz. v.	Sofia, Belgrád, Bród
1706	8:55	«	M.-Sziget, Stanislaw	18	4:25	sz. v.	Paks	21	7:45	«	Bicske	607	7:25	«	Bukarest, Arad
2	9:20	gy. v.	Wien, Sopron	328	4:25	«	Komárom	1008	8:00	gy. v.	Róma, Triest, Fiume	305	7:35	«	Berlin, Ruttká
24	11:55	sz. v.	Bicske	606	5:00	gy. v.	Gödöllő	1509	8:15	sz. v.	Cserba, Kassa	25	7:45	«	Bicske
314a ²⁾	12:00	«	Gödöllő	410	5:10	sz. v.	Arad, Tóvis	1021	8:20	v. v.	Paks	405	8:00	«	Lavoczne, Máramarossziget
				324	5:15	gy. v.	Miskolc	515	8:25	sz. v.	Bukarest, Kolozsvár	1009	8:05	«	Fiume, Bród, Pécs
				514	5:40	«	Győr, Sopron, Szombathely	821	8:45	«	Hatvan	1705	8:20	«	Stanislaw, M.-Sziget
				308	5:55	«	Gödöllő	13	9:20	«	Győr	329a ¹⁾	8:35	«	Gödöllő
				914	6:05	«	Szolnok	307	9:25	«	Berlin, Ruttká	9	8:45	«	Wien, Graz
				1004	6:15	gy. v.	Ruttká, Berlin	1006	9:35	gy. v.	Fiume, Tapolca	1507	8:50	«	Cserba, Kassa
				510	6:15	sz. v.	Szabadka, Topolya	918	9:55	sz. v.	Szabadka	27	9:00	«	Bicske
				326	6:25	«	Zágráb, Fiume, Róma, Nápoly	5	10:05	gy. v.	(Bruck-K., Szombat-hely, Sopron)	881	9:10	«	Pécel
				328	6:40	«	Kolozsvár, Brassó	409	10:20	sz. v.	Miskolc	308	9:20	gy. v.	Berlin, Ruttká
				918	6:45	«	Hatvan	23	10:45	«	Bicske	29	9:28	sz. v.	Triest, Szekesfehervár
				516 ³⁾	6:55	«	Kunszentmiklós-Tass	605	11:25	gy. v.	Arad	1001	9:35	gy. v.	Róma, Fiume
				28	7:00	«	Nagykátá, Szolnok					608	9:35	«	Brassó, Arad
				1708	7:10	«	Bicske					915	9:45	sz. v.	Kiskörös
				16	7:20	«	M.-Sziget, Stanislaw					408	9:55	gy. v.	Lemberg, M.-Sziget
				832	7:25	«	Győr, Triest					905	10:00	«	Sofia, Belgrád
				1006	7:40	gy. v.	Hatvan					1803	10:10	«	Graz, Triest
				1508	8:00	sz. v.	Zágráb, Fiume					338	10:25	sz. v.	Gödöllő
				1908	8:25	«	Kassa, Cserba					517	10:35	«	Nagykátá
				334	8:40	«	Pécs, Bród					1503	10:50	gy. v.	Cserba, Kassa
				518 ⁴⁾	9:05	«	Gödöllő					1907	10:55	sz. v.	Vinkova, Pécs, Tapolca
				1906	9:15	«	Nagykátá					25a ¹⁾	11:05	«	Bicske
				610	9:20	«	Győr, Graz					335 ¹⁾	11:20	«	Hatvan
				1510	10:00	«	Arad, Brassó					1108 ²⁾	11:30	gy. v.	Tapolca, Balatonfüred
				336	10:05	«	Kassa, Cserba								
				910	10:10	«	Pécel								
				1010	10:25	«	Belgrád, Sofia								
				408	10:25	«	Fiume, Nápoly								
				12	10:50	«	Kassa, Lemberg								
				338	11:10	v. v.	Szombathely, Wien								
				614	11:25	sz. v.	Ruttká, Berlin								
				422	11:35	v. v.	Arad, Debrecen								
							Kassa, Szerencs								

1) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
 2) Vasárnap és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
 3) Nagykátától Szolnokig csak szombaton közlekedik.
 4) Csak szombaton közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Délrelejt.

511 ¹⁾	4:40	sz. v.	Tápiszentmiklós-Tápisáp
518	5:00	«	Nagykátá
811	5:50	«	Gödöllő
917	6:17	«	Kunszentmiklós-Tass

Lekár- nika A. THIERRY-ho BALZAM

Jedine pôvodný je so zelenou ochrannou známkou mníšky. Zakonom chránený. Každé falšovanie, padelanie a odpredaj iného balzamu s napodobnenou ochrannou známkou stihajú a prísne pokutujú zákony. Istotne pôsobi pri každej chorobe orgánov dýchania ako pri kašli, zachrípnutí, chrákaní, katarrihu hrtana, boleníu prs, pľúcok, zvlášte ale pri influenci, bolestiach žalúdka, zapálení sleziny, nechuti k jedeniu, zlom trávení, tvrdej stolici, bolení zubov, chorobách v ústach, popáleniach, lánke a výspyoch atd. 12/2 alebo 6/1 alebo 1 veľka specialflaška K 5.60.

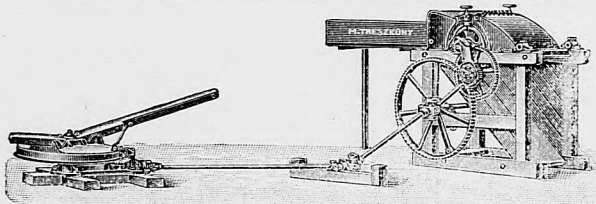
Lekárnik A. THIERRY-ho jedine pôvodná CENTIFOLIA-MAST nepodvratne iste účinkuje pri všetkých akokoľvek zostaralých ranách, vredoch, v zapáleniach, karfunkuloch, sbiera účích sa prstoch atd. odstraňuje všetky do tela vrazené cudzie telesá a čini zbytočné každého druhu boľastné operácie. Pôsobí liečivo pri akokoľvek zostaralých ranách atd. Dve dozy stoja K 3.— Prameň objednávania: Lekárnik «Anđel Ztrázca» ADOLFA THIERRY-ho Pregrada pri kúpeľoch Rohits. K dostaniu vo všetkých väčších lakárnach. Vo veľkom u medicínal-droguistoch.

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Do prenájmu (árendy) sa dajú od 15 Februára 1912 dva vedľa seba stojáce vodní mlýny s trojím složením. Blížší zpravu podá-správa veľkostatku familie Thonet-Nagyugrócz, Barsm.

Hospodárske stroje!

Pánom hospodárom odporúčam svoje najnovšie: Mláfačky ručné a zentúrové. Zentúre kryté bezpečné. Pastorky. Mláfacie garnitury. Rajtáre. Triery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. Struhadlá na burgyňu. Pluhy. Brány. Stroje na siatie. Hrable. Stroje na moržovanie kurice. Šrotovníky. Stroje na lámánie kôry. Stroje na miesenie hliny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo atd.

Obrázkové cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň
strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v BYTČI (Nagybicscse).

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako sňah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatú 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojilovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—. Lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierekou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Pri objednávknach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Najlepší český prameň k objednávaniu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.: prima ma polbiele 2 koruny 80 halierov: biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.: 1 kg veľmi fajne, ako sňah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.: 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K: biele fajnové 10 K: naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednani 5 kg. franko.

Hotové postele

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkmým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K: jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierekou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Známo je vôbec,
že len
LUDVIKA KÁLLAI-ho
motorfabrika
Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motormlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známých najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Verte
že slanovinový lieh sily
kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielá 3 veľké alebo 6 stredných flašiek
„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-út.

Sporkassa v Popráde
základný kapitál 240000 korún,
rezervná základina 125000 korún.
vklady 2.650,000 korún. Prijíma
vklady a dáva od nich
4% čistých interessov.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úzernietvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spolúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sume dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a